

Riksdagens svar RSv 12/2015 rd – RP 12/2015 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen (RP 12/2015 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Kulturutskottet (KuUB 3/2015 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Ett sådant kulturföremål enligt artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/60/EU om återlämnande av kulturföremål som olagligen förts bort från en medlemsstats territorium och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012, som finns i Finland och som i en annan medlemsstat i Europeiska unionen anges som en nationell skatt och som olagligen förts bort från territoriet för den andra medlemsstaten, ska återlämnas till medlemsstaten i fråga så som bestäms i denna lag.

I 3 § bestäms även om begäran och underrättelser som gäller kulturföremål som olagligen förts ut ur Finland.

Vad som i denna lag bestäms om Europeiska unionens medlemsstater gäller också stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Riksdagens svar RSV 12/2015 rd

2 §

Olaglig bortförrel

Ett kulturföremål har förts bort olagligen, om det har förts bort från territoriet för en medlemsstat i Europeiska unionen i strid med den medlemsstatens lagstiftning om skydd för nationella skatter eller med rådets förordning (EG) nr 116/2009 om export av kulturföremål.

Ett föremål har också förts bort olagligen om det inte har återlämnats till den medlemsstat i Europeiska unionen varifrån föremålet lagligen har förts bort för att ställas ut, undersökas eller restaureras eller för något annat motsvarande tillfälligt eller tidsbegränsat ändamål och detta skett i strid med lagstiftningen i den staten eller om ett villkor som ställts för tillåten bortförrel överträds.

3 §

Central myndighet

Central myndighet som sköter uppgifterna enligt denna lag är undervisnings- och kulturministeriet. I egenskap av central myndighet har undervisnings- och kulturministeriet till uppgift att i samarbete med behöriga myndigheter i Finland

1) på det sätt som anges i det direktiv som nämns i 1 § upprätthålla kontakter med de centrala och behöriga myndigheterna i medlemsstaterna i Europeiska unionen och främja samarbetet mellan de behöriga myndigheterna i Finland och i medlemsstaterna,

2) på begäran av den återkrävande medlemsstaten efterforska olagligt bortförda kulturföremål som finns i Finland, och identifiera ägaren och innehavaren,

3) underrätta de berörda medlemsstaterna då föremål som misstänks ha förts ut olagligt påträffas,

4) vid behov göra det möjligt för den återkrävande medlemsstaten att inspektera föremålet inom sex månader från den underrättelse som avses i 3 punkten,

5) agera som förmedlare i förhandlingarna mellan ägaren eller innehavaren och den återkrävande medlemsstaten i syfte att få till stånd en uppgörelse om återlämnandet,

6) vidta åtgärder för att skydda olagligt bortförda kulturföremål och säkerställa återlämnandet,

7) på begäran av den återkrävande medlemsstaten sköta inledande av rättegångar och bidra med annan rättshjälp,

8) sända begäran om efterforskning och återlämnande av kulturföremål som olagligt förts ut ur Finland till myndigheterna i medlemsstaterna i Europeiska unionen,

9) underrätta den centrala myndigheten i en stat där ett från Finland olagligt bortfört föremål finns att en ansökan om återlämnande av föremålet har anhängiggjorts i denna stat, samt

10) vidta andra behövliga åtgärder enligt denna lag och det direktiv som nämns i 1 §.

4 §

Ansökan om återlämnande

Tingsrätten beslutar efter skriftlig ansökan av en annan medlemsstat i Europeiska unionen om återlämnande av ett kulturföremål som finns i Finland och som olagligen förts bort från territoriet för medlemsstaten i fråga.

Riksdagens svar RSv 12/2015 rd

Ansökan ska prövas av den tingsrätt inom vars domkrets föremålet finns eller inom vars domkrets föremålets ägare eller innehavare har sin hemort eller är varaktigt bosatt eller vistas.

I ansökan eller en bilaga till den ska det återkrävda föremålet beskrivas och det ska anges att det rör sig om ett kulturföremål enligt 1 §. Till ansökan ska dessutom fogas en skriftlig bekräftelse av en behörig myndighet i den återkrävande medlemsstaten av att föremålet olagligen har förts bort från territoriet för den medlemsstaten.

5 §

Säkringsåtgärder

För att säkerställa att ett kulturföremål återlämnas kan den tingsrätt som avses i 4 § bestämma att föremålet beläggs med kvarstad eller bestämma om andra säkringsåtgärder. Bestämmelser om säkringsåtgärder finns i 7 kap. i rättegångsbalken.

Ansökan om säkringsåtgärder kan anhängiggöras av den medlemsstat som avses i 4 § 1 mom. eller av undervisnings- och kulturministeriet.

Om en ansökan enligt 4 § inte har anhängiggjorts inom sex månader från utfärdandet av beslutet om bestämmande av en säkringsåtgärd, ska säkringsåtgärden återkallas. Bestämmelser om återkallande av verkställighet finns dessutom i 8 kap. 4 § i utsökningsbalken (705/2007).

6 §

Tidsfrister

En ansökan enligt 4 § ska anhängiggöras inom tre år från den tidpunkt då den behöriga centrala myndigheten i den medlemsstat från vars territorium föremålet olagligen fördes bort har fått kännedom om var föremålet finns och om ägarens eller innehavarens identitet. Ansökan kan dock inte anhängiggöras efter det att 30 år har förflutit från det olagliga bortförandet.

I fråga om ett föremål enligt artikel 2.8 i det i 1 § nämnda direktivet, som hör till en offentlig samling eller ägs av ett kyrkligt samfund och som åtnjuter särskilt skydd i den återkrävande medlemsstaten, ska ansökan anhängiggöras inom den tidsfrist på tre år som avses i 1 mom. Ansökan kan dock inte anhängiggöras efter det att 75 år har förflutit från det olagliga bortförandet.

7 §

Rätt till ersättning

Om det bestäms att ett föremål ska återlämnas är den som efter den olagliga bortförelsen har fått äganderätt, panträtt eller någon annan rätt till föremålet berättigad att av den återkrävande medlemsstaten få en skälig ersättning för de skador och olägenheter som återlämnandet ger upphov till.

Tingsrätten ska i samband med behandlingen av ansökan om återlämnande bestämma om ersättning, om den som innehar en rätt enligt 1 mom. yrkar på detta och kan visa att vederbörlig omsorg iakttagits vid förvärvet av rätten. Vid bedömningen av om rättsinnehavaren har visat vederbörlig omsorg ska det tas hänsyn till alla omständigheter i enlighet med artikel 10.2 i det direktiv som nämns i 1 §.

Riksdagens svar RSv 12/2015 rd

Vid prövning av ersättningens belopp ska det tas hänsyn till hur återlämnandet påverkar äganderätten eller någon annan rätt till föremålet samt beaktas föremålets anskaffningspris, förändringar i föremålets värde efter förvärvet, kostnaderna för förvärvet och förvaringen, föremålets särskilda affektionsvärde för dess ägare och andra motsvarande omständigheter.

Den som genom arv eller i övrigt vederlagsfritt har förvärvat äganderätten eller någon annan rätt till det föremål som ska återlämnas har inte bättre rätt till ersättning än den av vilken han eller hon förvärvade föremålet vederlagsfritt.

Den ersättning som avses i denna paragraf ska betalas i samband med att föremålet återlämnas.

8 §

Kostnader

Finska staten tar inte av den medlemsstat som krävt återlämnande av ett kulturföremål ut ersättning för kostnaderna för de åtgärder som den centrala myndigheten och den behöriga myndigheten har vidtagit med stöd av denna lag.

Den medlemsstat som har krävt återlämnande av ett kulturföremål svarar för kostnaderna för anhängiggjorda rättegångar och annat fristående förfarande i Finland. Bestämmelser om ersättning för rättegångskostnader finns i 21 kp. i rättegångsbalken. Den återkrävande medlemsstaten svarar även för de kostnader som i Finland föranleds av förvaring, skydd och återlämnande av föremålet.

9 §

Lag som ska tillämpas på förvärv av äganderätten

När ett kulturföremål enligt denna lag och enligt det direktiv som nämns i 1 § har återlämnats från Finland till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, ska på förvärv av äganderätten under tiden mellan det olagliga bortförandet och föremålets återlämnande tillämpas lagen i den medlemsstat till vilken föremålet har återlämnats.

10 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 2015.

Genom denna lag upphävs lagen om återlämnande av kulturföremål som olagligt förts bort från en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (1276/1994). Lagen tillämpas på kulturföremål som finns i Finland och som den 1 januari 1995 eller därefter olagligt har förts bort från territoriet för en annan medlemsstat i Europeiska unionen.

Riksdagens svar RSv 12/2015 rd

Helsingfors 13.10.2015

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare